

Inspektionsrapport
från Skolverket
2006:124

Utbildningsinspektion i
den fristående grundskolan
Friskolan Asken i
Strängnäs kommun

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Friskolan Asken
Ekonomisk förening
Westmans väg 6
645 51 Strängnäs

2006-12-11
1 (2)
Dnr 54-2006:233

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Friskolan Asken i Strängnäs kommun

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående grundskolan Friskolan Asken i Strängnäs kommun. Besök gjordes i skolan den 3–4 maj 2006.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och vara berättigad till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar endast områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete, då inga brister i verksamheten har konstaterats.

Skolverket avser att vid kommande inspektionstillfälle följa upp effekterna av inspektionen.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att verksamheten i Friskolan Asken som helhet erbjuder en utbildning av mycket god kvalitet.

Skolan har portfoliomethodiken som profilering. Inspektörerna har i Friskolan Asken mött en verksamhet som genomsyras av denna metod och på ett föredömligt sätt ger elever successivt större ansvar för sina studier och strategier för ett fortsatt lärande. Inspektörerna vill särskilt framhålla skolans arbete med arbetsmiljö och delaktighet. Formerna för samverkan med vårdnadshavare har också sin utgångs-

punkt i portfoliometoden och präglas av en stor öppenhet och engagemang. Skolans arbete med utvärdering av lärande bedöms också som mycket bra.

Skolverket bedömer att Friskolan Asken alltjämt uppfyller kraven för godkännande för den fristående grundskolan och har därmed fortsatt rätt till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Skolverket bedömer att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Skolan bör på en övergripande nivå följa upp och analysera skolans resultat och då särskilt uppmärksamma de skillnader som finns mellan flickors och pojkars resultat.
- Kvalitetsredovisningen bör i högre utsträckning användas i skolans förbättringsarbete.

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Avdelningschef

Kerstin Levin
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också enhetschefen Per Lennermark och undervisningsrådet Claes-Göran Aggebo deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Strängnäs kommun

Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Friskolan Asken årskurs 6–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	3
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	5
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen	10

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Friskolan Asken den 3–4 maj 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets andra inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet 2000. Den senaste inspektionen av skolan gjordes 2002 (beslut 2002-03-25, dnr 54-2002:75). Skolverket bedömde då att skolan uppfyllde villkoren för den fristående grundskolan.

Inspektionen inriktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga gällande författningar.

Inspektionen av fristående skolor skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående skola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vid den tidpunkt som framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektioner.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels hämtat ur den dokumentation som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels ur den information som

framkommit vid inspektionsbesöket. Även annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts. Huvudmannen för Friskolan Asken har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Vid inspektionsbesöket intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar samt skolsköterskan och företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte också lektioner. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningarna.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Strängnäs kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Enligt kommunens företrädare utnyttjar de regelbundet sin rätt till insyn och har inte funnit någon anledning till anmärkning mot Friskolan Asken.

Beskrivning av skolan

Friskolan Asken	Antal barn/elever/studerande
Grundskola	206

Skolverket godkände Friskolan Asken i Strängnäs kommun som en fristående grundskola för årskurserna 6–9 genom beslut (dnr 99:1237) den 5 januari 2000. Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag samt får anordna provning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet.

Utbildningens inriktning i Friskolan Asken är allmän med profilen portfoliomethodik. Med portfolio som pedagogisk term avses i allmänhet en mapp (pärm, kartong) med elevarbeten och elevens tankar kring arbetet som kontinuerligt insamlats för att dokumentera elevens utveckling.

Huvudman för skolan är Friskolan Asken ekonomisk förening med organisationsnummer 769605-6873. Tidigare var Strängnäs Friskoleförening ideell förening skolans huvudman. Byte av huvudman godkändes av Skolverket den 3 juli 2000 (dnr 2000:2353).

Verksamheten vid Friskolan Asken startade läsåret 2000/01 och omfattar årskurserna 6–9. Varje årskurs omfattar två klasser som i sin tur består av ca 25 elever.

Skolan hade vid inspektionsbesöket 206 elever. Samtliga elever var folkbokförda i Strängnäs kommun.

Friskolan Asken är belägen i Sundby Park på Tosterön i Strängnäs. I området finns ytterligare tre skolor, Karlavagnen och Strängnäs Montessoriskola samt Karinslundsskolan. Skolan saknar egen idrottshall och trä- och metallslöjdsal. Idrottslokaler hyrs bl.a. av Strängnäs kommun i den närliggande Karinslundsskolan. Slöjdundervisning bedrivs i Montessoriskolans lokaler. Skolans personal och elever är organiserade i arbetslag.

Skolans ledning består av en rektor och tre biträdande rektorer. Skolledningen är också initiativtagare till skolan och har innehaft ledningsfunktionen sedan starten.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Friskolan Asken och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för den fristående skolan.

Friskolan Asken erbjuder som helhet en utbildning av mycket god kvalitet.

Skolan har portfoliomethodiken som profilering. Inspektörerna har i Friskolan Asken mött en verksamhet som genomsyras av denna metod och på ett föredömligt sätt ger elever successivt större ansvar för sina studier och strategier för ett fortsatt lärande. Inspektörerna vill särskilt framhålla skolans arbete med arbetsmiljö och delaktighet. Formerna för samverkan med vårdnadshavare har också sin utgångspunkt i portfoliomethoden och präglas av en stor öppenhet och engagemang. Skolans arbete med utvärdering av lärande bedöms också som mycket bra.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör på en övergripande nivå följa upp och analysera skolans resultat och då särskilt uppmärksamma de skillnader som finns mellan flickors och pojkars resultat.
- Kvalitetsredovisningen bör i högre utsträckning användas i skolans förbättringsarbete.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat om skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla. Vidare har granskats om skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

I Friskolan Asken finns en lokal arbetsplan, bearbetningar av kursplanerna för årskurserna 6–9 samt lokala bearbetningar av betygskriterier för samtliga ämnen. Lärarna tydliggör och informerar elever och föräldrar om dessa planer och det stora flertalet av intervjuade elever och föräldrar säger sig ha god kunskap om skolans mål och sätt att arbeta. Inspektörerna bedömer att dessa dokument i hög utsträckning används i arbetet med att tydliggöra målen för utbildningen.

Skolans måluppfyllelse har ökat allt sedan Friskolan Asken skolan startades. I nedanstående tabell beskrivs måluppfyllelsen med hjälp av nationell statistik.

Tabell 1 Jämförelse av betygsresultat i Friskolan Asken för åren 2002–2005

	2002	2003	2004	2005
Andel (%) behöriga till gymnasieskolan	98,0	95,8	98,0	98,1
Andel (%) som nått målen i alla ämnen	86,0	89,6	90,2	96,2
Genomsnittligt meritvärde	251,5	244,7	239,7	226,5

En hög andel av skolans elever är behöriga till gymnasieskolan¹. Motsvarande siffra för riket år 2005 var 88,9 procent. Andelen elever som nått målen i samtliga ämnen har ökat varje år under tidsperioden 2002–2005. Som jämförelse nådde 75,5 procent av eleverna i riket målen i samtliga ämnen 2005. Det resultat i Friskolan Asken som dock försämrats över tid är elevernas genomsnittliga meritvärde². Trots denna minskning är skolans resultat betydligt bättre än rikets. Det genomsnittliga meritvärdet för riket år 2005 var 204,9.

Enligt SALSAS³ har det faktiska värdet för elever som uppnått målen i samtliga ämnen och det genomsnittliga merit värdet varit högre än det modellberäknade värdet allt sedan skolan startade.

Tabell 2 Det genomsnittliga meritvärdet i fördelade på kön under åren 2004 och 2005

		2004	2005
Friskolan Asken	Flickor	258,0	243,3
	Pojkar	206,1	215,2
Kommunala skolor i Strängnäs kommun	Flickor	221,3	203,9
	Pojkar	189,2	178,5
Riket	Flickor	216,9	215,9
	Pojkar	195,3	194,6

Med hjälp av nationell statistik kan resultat från Friskolan Asken också jämföras med de kommunala skolorna i Strängnäs och i riket. I tabell 2 jämförs flickors och pojkars genomsnittliga meritvärde. Denna jämförelse visar att resultaten i Friskolan Asken följer tendensen i både kommunen och riket, nämligen att flickors genomsnittliga meritvärde är högre än pojkars.

Genom att ta del av statistik från det nationella uppföljningssystemet kan inspektörerna konstatera att andelen elever som når målen i samtliga ämnen i Friskolan Asken är betydligt högre än genomsnittet i riket, vilket är positivt. I intervju med styrelsen, skolans ledning, personal, föräldrar och elever framgick att en hög medvetenhet finns om att skolan når goda resultat. Så väl skolans litenhet och elevers aktiva val att gå i Friskolan Asken som hög kvalitet i skolans verksamhet lyftes fram som viktiga faktorer för skolans höga måluppfyllelse. Individens resultat följs upp via elevens portfolio, men någon samlad bild av resultaten i samtliga skolans ämnen på skolnivå finns inte. Analyser av skolans resultat utifrån ett genusperspektiv sker inte heller. Inspektörerna bedömer att skolan på en övergripande nivå bör följa upp och analysera skolans resultat och

¹ För att en elev skall vara behörig till gymnasieskolans nationella program krävs lägst betyget Godkänd i ämnena svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik.

² En elevs meritvärde räknas fram genom att man översätter bokstavsbetygen till siffror (MVG ger 20, VG 15 och G 10 poäng) och därefter räknas samman de 16 bästa betygen. En elev som fått betyg i samtliga 16 ämnen kan alltså ha högst 320 och lägst 160 poäng i meritvärde.

³ SALSAS, Skolverkets Arbetsverktyg för lokala Sambandsanalyser, är ett analysverktyg som presenterar kommuners och skolors betygsresultat när hänsyn tagits till vissa bakgrundsfaktorer. De faktiska betygsresultaten jämförs i SALSAS med modellberäknade resultat där hänsyn tas till bakgrundsfaktorer som föräldrars utbildningsnivå, andel elever med utländsk bakgrund och fördelningen pojkar/flickor i kommuner och skolor.

då särskilt uppmärksamma de skillnader som finns mellan flickors och pojkars resultat.

Friskolan Asken använder de enkäter om bl.a. trivsel som genomförs i de kommunala skolorna i Strängnäs kommun. Resultaten från 2005 visar att elever i mycket hög utsträckning trivs och känner sig trygga i Friskolan Asken. Denna bild bekräftar av observationer, samtal och intervjuer vid inspektionsbesöket. Inspektörerna uppfattar att det i Friskolan Asken finns en stark sammanhållning kring skolans profil, portfoliomethoden. Årskurs 6 inleds med en inskolningsperiod där all pedagogisk personal inklusive skolans ledning deltar. Alla elever ingår i en portfoliogrupp om ca 16 elever från alla årskurser. Gruppen leds av en portfolioledare som fungerar som elevens mentor. Genom de åldersblandade portfoliogrupperna byggs en nära kontakt upp, både mellan elever och mellan elever och skolans personal. Detta, uppfattar inspektörerna, skapar ett starkt trygghetsnät för eleverna. Det också finns en stor enighet kring skolans regler. Skolans vuxna drar åt samma håll och agerar snabbt om något skulle hända. Inspektörerna bedömer att skolan når mycket goda resultat i värdegrundsarbetet.

De elever som inspektörerna samtalade med är intresserade och ambitiösa och tar sin utbildning på stort allvar. Dokumentstudier, samtal och verksamhetsbesök visar att eleverna genom arbetet med portfolio har mycket stort inflytande och tar ansvar för det egna lärandet. Både elever och föräldrar berättade att portfoliomethoden inte varit det starkaste skälet till valet av skola. Skolan goda rykte, dess litenhet och att "alla känner alla" hade större betydelse. Det fanns dock en stor enighet om att portfoliomethoden "får man på köpet" och att personalen är skickliga i att inte bara involvera eleverna i metoden utan även föräldrarna.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolan ger eleverna kunskaper och färdigheter som till art och nivå svarar mot de kunskaper och färdigheter som det offentliga skolväsendet skall förmedla. Kursplaner och betygskriterier är kända av elever och vårdnadshavare. Vidare ges eleverna mycket goda möjligheter till inflytande och visar att de i hög utsträckning tar ansvar för sitt lärande och sin miljö samt visar en människosyn som svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildningen inom det offentliga skolväsendet.

Skolan bör på en övergripande nivå följa upp och analysera skolans resultat och då särskilt uppmärksamma de skillnader som finns mellan flickors och pojkars resultat.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation.

Därtill granskas om elevens rätt till en allsidig och saklig undervisning tillgodoses i utbildningen.

Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och andra författningar som gäller för den fristående skolan.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

I skolans lokala arbetsplan står att hela verksamheten skall präglas av ett demokratiskt förhållningssätt och att elever därför skall erbjudas att arbeta tillsammans med personal och föräldrar i olika grupper. Eleverna kan delta i klassråd, elevråd, den s.k. Antimobbningsgruppen, idrottsråd, portfolioråd samt matråd. Klassråd genomförs inom ämnet samhällskunskap. Detta för att förstärka klassrådets roll i demokratifostran. Skolan strävar efter att alla elever under en period under sin tid i Friskolan Asken skall ha varit aktiva i något råd. För råden finns en fast tid på elevernas schema. Intervjuade elever ansåg att de genom de olika råden har inflytande över verksamheten, framförallt inom de områden som handlar om att stärka gemenskapen i skolan. De kunde också ge flera exempel på att elevernas synpunkter i utvärderingar av rådets arbete tagits tillvara för att förbättra arbetet som har med eleverna trygghet och trivsel att göra.

Eleverna är indelade i åldersblandade portfoliogrupper. Syftet med denna gruppansättning är att de äldre eleverna fungerar som faddrar och förebilder för de yngre. Detta syfte uppfattar inspektörerna som dubbelt, det vill säga att portfoliogrupperna inte bara har betydelse för arbetet med portfolion utan också är en del av skolans värdegrundsarbete. Inom portfoliogrupperna genomförs gruppsammanhållande aktiviteter regelbundet. I skolan finns också ett system med syskongrupper vilket innebär att två portfoliogrupper kan slås samman vid t.ex. portfolioledares sjukdom. Inspektörerna uppfattar att systemet med portfoliogrupper i hög utsträckning skapar trygghet och stabilitet för eleverna samtidigt som det finns ett mått av flexibilitet när så krävs.

Det sker också ett arbete som är riktat mot att förebygga kränkningar men som även ger beredskap för att kunna ingripa om kränkningar sker. Detta sker genom den s.k. Antimobbningsgruppens och Elevhälsans arbete. Antimobbningsgruppen består av två elever från varje klass, tre lärare samt skolans kurator. Antimobbningsgruppen träffas varje vecka på rådstid. Elevrepresentanterna måste skriva på ett kontrakt där de förpliktigar sig att föra information om kränkningar vidare till antimobbningsgruppen. Kontraktet innebär också att elevrepresentanterna har tystnadsplikt. Skolverket vill göra skolan uppmärksam på att ett sådant kontrakt saknar rättsverkan.

Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 rådet ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens ändamål är att främja barn och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Varje skola skall upprätta en likabehandlingsplan där planerade åtgärder för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling beskrivs. Uppföljning och utvärdering av planen skall göras och redovisas i skolans kvalitetsredovisning.

Vid inspektionsbesöket hade Friskolan Asken ett handlingsprogram mot kränkande behandling i enlighet med 1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94). Programmet behandlar

dock inte alla former av kränkande behandling. Inspektörerna förutsätter att skolan beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete.

Portfoliobarbetet utgör också en del av samverkan med elevernas vårdnadshavare. En viktig länk mellan skolan och hemmen är elevernas loggbok. Denna används som en kalender där eleverna antecknar läxor, datum för prov och inlämningsuppgifter. I loggboken skall eleverna också formulera mål och skriva utvärderingar. Loggboken skall tas hem så att föräldrar kan ta del av elevernas planeringar och utvärderingar. Intervjuutsagor från elever visar att i årskurs 6 är målformuleringar ofta knutna till moment som skall genomföras i olika ämnena medan det hos eleverna i årskurs 9 finns en koppling mellan utvärdering och lärande. Inspektörerna uppfattar att hos intervjuade elever finns en medvetenhet om att de successivt utvecklar sin förmåga att planera och utvärdera genom att lärare, portfolioledaren eller de äldre eleverna visar hur detta kan gå till. Intervjuade föräldrar bekräftar att de genom loggboken får en god inblick i såväl skolans verksamhet som elevernas kunskapsutveckling. Inspektörerna bedömer skolans arbete med arbetsmiljö och delaktighet som mycket bra.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

I Friskolan Asken utgår undervisningen från Lpo 94 med tillhörande kursplaner och betygskriterier. Bearbetningar av kursplaner och betygskriterier finns. Skolan visar genom dessa dokument att kunskapssynen och synen på lärande speglar vad som uttrycks i läroplanen.

Inspektörerna konstaterar att det i Friskolan Asken finns en stark fokusering på skolans kunskapsuppdrag. De lektioner inspektörerna besökte präglades av ett gott arbetsklimat och det fanns en tydlighet i målen för både lektioner och arbetsområden. Dessa målformuleringar utgår både från de nationella målen, mål som läraren formulerat för arbetet samt elevens egna mål. Elevernas arbete med planering och utvärdering utgjorde naturliga inslag i lektionsarbetet och det fanns en medvetenhet hos både lärare och elever hur arbetet skall följas upp.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Inspektörerna bedömer att skolan har fungerande rutiner för att kartlägga elevers stödbehov och att stöd ges som motsvarar elevernas behov. I skolan finns ett elevvårdsteam kallat Elevhälsan vilket består av speciallärare, kurator och skolsköterska. Elevhälsan har regelbundna träffar med både skolledning och personal. Stöd erbjuds både inom klassens ram, individuellt eller i mindre grupp. Åtgärdsprogram upprättas och skolan samverkar med elev och föräldrar kring föreslagen åtgärd och uppföljning. Stöd erbjuds inte enbart i skolans ämnen, utan anpassningar av portfoliomethoden förekommer också för elever som har svårigheter att på egen hand planera och dokumentera det egna arbetet. Genom det avtal som finns mellan Friskolan Asken och Strängnäs kommun kan skolan använda sig av kommunens s.k. resurscentrum för elever med stort stödbehov. Personal uttryckte att elevers stödbehov kan tillgodoses genom detta avtal och att samarbetet fungerar bra.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

I den lokala arbetsplanen för läsåret 2004/05 beskrivs portfoliomethoden på följande sätt: "En elevportfolio är en samling av arbeten som kan bestå av en pärm/portfoliopärm och som visar elevens framsteg och prestationer inom

olika områden. En portfolio speglar också hur eleven tänker och känner kring sitt lärande, sin utveckling och sin skolgång”.

Den systematiska uppföljningen och utvärderingen av elevernas utveckling sker via portfolioarbetet. Varje vecka avsätts 80 minuter fördelade på två arbetspass, s.k. portfoliotid, för att arbeta med portfolion. Ett arbetspass ägnas åt planering och utvärdering av veckans arbete, det andra ägnas åt att arbeta med den pärm där eleven samlar sina arbeten. Tiden används också till att förbereda och efterarbeta portfoliosamtalet, samt till att följa upp elevernas individuella utvecklingsplaner. De individuella utvecklingsplaner som inspektörerna tagit del av är av god kvalitet. Utifrån verksamhetsbesök, observationer och intervjuer kan inspektörerna konstatera att skolans arbete utifrån portfoliomethoden i mycket hög utsträckning bidrar till att synliggöra elevernas utveckling och därmed också tränar eleverna att göra aktiva ställningstaganden till det egna arbetet. Under de fyra skolåren återkommer vissa typer av arbeten för att eleven skall kunna jämföra och därmed lättare kunna se den egna kunskapsutvecklingen. I arbetet med portfolion är responsen från kamrater, ämnesläraren, portfolioledaren och föräldrar viktig. Inspektörerna har tagit del av goda exempel på kommentarer på elevarbeten från både elever och lärare som betonat elevernas styrkor och positiva utveckling och inte deras svagheter och tillkortakommanden. Portfolioledaren fungerar som den sammanhållande länken i portfolioarbetet och inspektörerna uppfattar att tyngdpunkten i handledningen av elever ligger på lärande och utveckling, inte på resultat i enskilda ämnen. I samtliga intervjugrupper framkom positiva omdömen om de utvecklingssamtal, i skolan kallat portfoliosamtal, som genomförs. Både elever och föräldrar gav exempel på hur elevernas ansvar för det egna portfoliosamtalet ökar efter hand så att elever i årskurs 9 på egen hand leder samtalet. Informationen om elevernas kunskaper i förhållande till målen för utbildningen uppfattas som tydlig. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med utvärdering av lärandet är mycket bra.

I Friskolan Asken förekommer regelbundet diskussioner om bedömningsfrågor. Inspektörerna uppfattar att det både bland personal och i skolans ledning finns en medvetenhet om vikten av samarbete för att säkerställa en likvärdig betygssättning. Samtal om bedömning och betygssättning sker både inom och mellan ämnesgrupper och i viss utsträckning också i samarbete med de kommunala skolorna. Lärare framhöll också i detta sammanhang betydelsen av lärarnas egen portfolio där planering av arbetsområden, prov och inlämningsuppgifter samt reflektioner kring arbetet sparas och också finns tillgängligt för kollegor. Inspektörerna bedömer skolans arbete med bedömning och betygssättning som bra.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Kvalitetsredovisningen följer den mall som används i de kommunala skolorna i Strängnäs kommun. Enligt denna mall skall kvalitetsredovisningen innehålla avsnitten Förutsättningar, Redovisning av rutiner för kvalitetsarbetet, Arbetet i skolan, Resultat samt Sammanfattning av verksamhetsåret. De rutiner för kvalitetsarbete som redovisas i kvalitetsredovisningen för 2004/2005 beskriver portfoliomethodikens betydelse för kvalitetsarbetet. Detta innebär att verksamheten utvärderas och utvecklas kontinuerligt. Exempel på sådana utvärderingar är material från elever i årskurs 9 och deras föräldrar. Enkäter som genomförs i de kommunala skolorna med föräldrar och elever i årskurs 8 samt resultat i form

av betyg i årskurs 9 används också. Analyser av dessa resultat används också i skolans förbättringsarbete. Skolans ledning menar att kvalitetsredovisningen är av underordnad betydelse, i stället är det de egna utvärderingarna som utgör navet i skolans kvalitetsarbete. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen både innehåller en reflekterande beskrivning av verksamheten samt redovisning av resultat, analys och åtgärder. Som tidigare beskrivits saknar skolan en samlad bild av resultat i samtliga ämnen. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen har sådana kvaliteter att den i högre utsträckning bör användas i skolans förbättringsarbete än vad som nu sker. Redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts bör också ytterligare utvecklas. Det är också viktigt att elever och föräldrar görs delaktiga i arbetet med kvalitetsredovisningen.

Ledning och intern kommunikation

Huvudmannen för Friskolan Asken är en ekonomisk förening. Ledningen för föreningen utgörs av en styrelse. I styrelsen ingår åtta ledamöter som väljs bland skolans personal och ur föräldragruppen. Hälften av styrelsen utgörs av skolans ledning, det vill säga rektorn och de tre biträdande rektorerna. Posterna som ordförande och sekreterare i styrelsen innehas av två biträdande rektorer. I intervju framkom att styrelsens sammansättning bestämts av den målsättning skolans ledning tillika initiativtagare till skolan har, nämligen att ”skolan skall vara lärarstyrd och inte föräldrastyrd”.

Styrelsen har det övergripande ansvaret för skolans ekonomiska förvaltning samt för att ange riktlinjer för verksamhetens innehåll och utveckling. Ledningsgruppen ansvarar för den operativa delen av verksamheten. Som ordförande i styrelsen har en av de biträdande rektorerna rollen som arbetsgivare för sin egen rektor. Rektorn, å andra sidan, har personalansvar för ordföranden i den ekonomiska föreningen, skolans huvudman. Vare sig styrelsen eller skolans ledning ser problem med en sådan ansvarsfördelning, utan ser snarare fördelar med att styrelse och ledningsgrupp i huvudsak består av samma personer. Inspektörerna ser dock risker med en sådan ansvarsfördelning då den kritiska granskningen av verksamheten som måste äga rum från skolans huvudman gentemot skolans professionella riskerar att utebli då skolans ledning också sitter på framträdande poster i styrelsen.

Skolans ledningsgrupp består av rektor och tre biträdande rektorer. Vid inspektionsbesöket var dock en av de biträdande rektorerna sjukskriven. Inspektörerna uppfattar att det i skolans ledning finns en mycket stark enighet om skolans profil, portfoliomethodiken. Ingen i ledningsgruppen arbetar med ledningsfrågor på heltid för att också kunna undervisa. Detta sades vara aktiva val som skolledningen gjort i en önskan att behålla en nära och daglig kontakt med verksamheten. Inspektörerna uppfattar att ett nära samarbete sker i ledningsgruppen och att det också är där ansvarsfördelningen mellan rektorn och de biträdande rektorerna bestäms. Denna ansvarsfördelning är inte fast utan ansvaret för uppgifter beslutas efter diskussion om vem som är mest kompetent och lämpad att ta sig an uppgiften. I intervjuer med föräldrar, elever och personal framkom att denna flexibilitet uppskattas och att det alltid finns någon ur skolans ledning att vända sig till. I intervju med skolans ledning sades dock att rektorn har huvudansvaret för verksamheten. Skolans ledning uppfattas som mycket förtrogna med verksamheten av både personal, föräldrar och elever. Rektorn och de bi-

trädande rektorerna har lärarutbildning och mångårig erfarenhet av undervisning. Skolledningen deltar i nätverk för fristående skolor.

Vid inspektionsbesöket bestod skolans ledning av initiativtagarna till skolan vilka också innehåller ledningsfunktionen sedan starten. Inspektörerna uppfattar att denna grupp har kommit att utveckla ett mycket nära samarbete. Det finns en ambition hos skolans ledning att beslut skall fattas nära verksamheten och att också använda varandras kompetenser så flexibelt som möjligt i beslutsfattandet. Inspektörerna kan se styrkorna i dessa ambitioner, men att det också kan finnas risk för att ansvarsfördelningen blir otydlig. I förordningen om fristående skolor står att det för ledningen av utbildningen skall finnas en rektor. Endast om det finns särskilda skäl med hänsyn till skolans pedagogiska inriktning får ledningen utövas av flera personer. Med hänsyn till elevernas rättsäkerhet påpekar inspektörerna vikten av att det i skolan finns en identifierbar ansvarig person som fattar de beslut och vidtar åtgärder som innebär myndighetsutövning.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolans arbete rörande arbetsmiljö och delaktighet är av mycket god kvalitet. Inspektörerna vill särskilt framhålla skolans arbete med portfoliogrupper som bedöms i hög utsträckning bidra till en god arbetsmiljö och stora möjligheter till inflytande för eleverna. Formerna för samverkan med vårdnadshavare har också sin utgångspunkt i portfoliometoden och präglas av en stor öppenhet och engagemang. Skolans arbete med utvärdering av lärande bedöms som mycket bra.

Kvalitetsredovisningen bör i högre utsträckning användas i skolans förbättringsarbete.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information att skolan står öppen för alla i föreskriven utsträckning, om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Utbildningen skall även vara avgiftsfri.

Bestämmelser finns i bl. a. skollagen och förordningen om fristående skolor.

Inspektionen av fristående skolor omfattar även en granskning av skolans stabilitet avseende ekonomi och elevunderlag samt huvudmannens förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Skolan informerar vårdnadshavare om elevers rätt till modersmålsundervisning. Vid inspektionsbesöket fanns inga elever som skolan bedömde vara i behov av svenska som andraspråk eller studiehjälp på modersmålet. Skolan anordnar undervisning i franska, spanska, tyska samt svenska och engelska som språkval. Undervisningen är avgiftsfri. Det finns ett erbjudande om ett medlemskap i skolans ekonomiska förening till en kostnad av 100 kronor. Denna avgift återbetalas vid utträde. Medlemskapet är dock frivilligt. Skolan tillhandahåller kostnadsfri skolhälsovård. Skolsköterskan har en fast tid för mottagning och

deltar också i elevvårdsarbetet. Inspektörerna bedömer att tillgången till utbildning och information är god.

Personal

Lärarna har i huvudsak utbildning för den undervisning de bedriver. Vid inspektionsbesöket saknade dock musikläraren pedagogisk utbildning och läraren i hem och konsumentkunskap saknade utbildning i ämnet.

Lärarpersonalen erbjuds kompetensutveckling. Denna utgår i första hand utifrån skolans behov vilket i hög utsträckning har som syfte att stärka skolans profil, portfoliomethodiken. Inspektörerna bedömer att skolans ledning har en mycket medveten strategi för att säkerställa kompetensen hos personalen i portfoliomethodiken. Nyanställda lärare får delta i skolans egen utbildning i portfolio och de erbjuds också en mentor i att arbeta utifrån metoden. Även icke pedagogisk personal erbjuds att delta i kompetensutveckling i portfolio. Olika utvecklingsprojekt pågår med syfte att stärka och vidareutveckla arbetet med portfolio t.ex. individuella utvecklingsplaner, språkportfolio samt kollegahandledning. Kompetensutveckling utifrån individuella behov erbjuds också. Inspektörerna bedömer att tillgången inom dessa områden är god.

Stabilitet

Friskolan Asken är öppen för alla, men skolan kan inte ta emot alla elever som söker till skolan. Vid inspektionsbesöket fanns kö till skolan fram till 2017. Den enda urvalsprincip som används är tidpunkt då ansökan inlämnades.

Inspektörerna har tagit del av en årsredovisning avseende räkenskapsåret 2005. Skolans budget bygger på tilldelade medel i form av bidrag från Strängnäs kommun. Vid tiden för inspektionen hade samtliga elever Strängnäs som hemkommun. Det redovisade ekonomiska läget visar på en stabil verksamhet med en ekonomi i balans. Inspektörerna bedömer skolans stabilitet som god.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolan i alla avseenden har förutsättningar som krävs för att bedriva en verksamhet i enighet med de villkor som föreskrivs i skollagen.

Datum	Ort
2006-12-11	Linköping

Kerstin Levin
Malin Lundquist